

Jak probíhá odběr?

• Zaevidování k odběru

Po příchodu na transfuzní stanici si v čekárně přečtete poučení pro dárce a pravdivě vyplňte dotazník pro dárce krve a plazmy. Otázky, které Vám nejsou jasné, ponechte bez odpovědi a konzultujte je s lékařem při prohlídce.

Součástí dotazníku je písemný souhlas s odběrem, s provedením předepsaných vyšetření a prohlášení dárce, že souhlasí s tím, aby byl zařazen do národního registru dárců krve. Dále potvrzujete, že nepatříte mezi osoby s rizikovým chováním vzhledem k nákaze a přenosu infekčních onemocnění, zejména AIDS (tj. provozování prostituce, narkomanie, sex mezi muži apod.). Bez podepsání tohoto informovaného souhlasu nemůže nikdo krev darovat.

S vyplněným dotazníkem a průkazem totožnosti s fotografií (obvykle občanský průkaz) se zaregistrujete v evidenci. Vaše osobní údaje jsou v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů chráněny před zneužitím. Bude Vám přiděleno číslo odběru a obdržíte průchodový list. Průchodový list budete nosit s sebou po celou dobu pobytu na transfuzní stanici.

• Laboratorní vyšetření před odběrem

Sestra Vás pozve do odběrové místnosti a provede odběr ze žíly na vyšetření krevního obrazu, u prvodárců navíc odběr na vyšetření jaterních testů a změří Váš tělesnou teplotu. V mezidobí čekání na laboratorní výsledky je pro Vás v čekárně připraveno malé občerstvení (čaj a rohlík).

• Vyšetření u lékaře

Lékař Vám změří krevní tlak a puls a provede základní zběžné vyšetření. Zhodnotí Váš vyplněný dotazník, výsledky Vašich laboratorních vyšetření a rozhodne o Vaší způsobilosti k odběru. V případě, že nebudete k odběru propuštěni, sdělí Vám lékař důvod a doporučí další postup.

• Vlastní odběr

Od lékaře přecházíte k odběrovému sálu, kde je před vstupem umístěn zásobník s mýdlem. Zde si důkladně mýdlem omyjete ruku, ze které bude prováděn odběr (předloktí až nad loketní jamku). Tento krok je velice důležitý, protože vpich jehly do žíly je jediným kritickým bodem, kdy je otevřen vstup pro možnou kontaminaci vyráběného transfuzního přípravku, všechny ostatní kroky při výrobě jsou striktně uzavřeným systémem.

Při vstupu na odběrový sál sestra ověří dotazem na jméno a datum narození Vaší totožnost. Uložíte se na odběrové křeslo, sestra provede důkladnou dezinfekci místa vpichu a následuje napíchnutí žíly. Krev do plastových vaků na jedno použití, celý proces odběru a následného zpracování krve se děje v uzavřeném systému. Žádné riziko nákazy dárce během odběru nehrozí.

První porce krve (cca 20 ml) odejde do sběrného sáčku, poté se otevře cesta do vaku a probíhá již samotný odběr 465 ml krve. Odběr trvá cca 5 -7 minut, maximálně 15 minut. Krev ze sběrného váčku je použita k vyšetření na žloutenku typu B a C, syfilis a HIV.

- **Občerstvení po odběru**

Po odběru se vrátíte zpět do evidence. V evidenci Vám pracovnice potvrdí část průchodového listu, která slouží jako potvrzení pro zaměstnavatele o uskutečnění odběru a potvrzení na odpočet z daní. Jestliže jste k odběru přijeli hromadným dopravním prostředkem, na požádání Vám vystavíme potvrzení na proplacení cestovních výloh. Hotovost si oproti jízdence vyzvednete v pokladně v ambulantním pavilonu ONN. Obdržíte stravenku v hodnotě 100 Kč, kterou můžete uplatnit na občerstvení v nemocniční kantýně nebo jiném stravovacím zařízení a nápoj z automatu, který je umístěn v čekárně transfuzní stanice.

- **Odběr plazmy - plazmaferéza**

Při tomto druhu odběru je dárci odebrána samotná plazma ("tekutá složka krve") a krvinky jsou vráceny zpět. Plazmaferéza se provádí pomocí přístrojů (separátorů) pracujících v diskontinuálním režimu z jednoho vpichu. Na začátku cyklu se dárci odebere menší objem krve, smísí se s protisrážlivým roztokem, v přístroji se oddělí plazma a červené krvinky (buď centrifugací, nebo pomocí speciálních membrán). Na konci cyklu se červené krvinky a další buněčné elementy vrací dárci do stejné žíly a oddělená plazma se shromažďuje ve sběrném vaku. Podobných cyklů proběhne několik a celý odběr trvá cca 30-45 minut. Celý popsáný proces probíhá v uzavřené odběrové soupravě na jedno použití, tj. v soustavě hadiček, vaků a malého plastového zařízení na rozdělení krve. Krev, plazma a náhradní roztoky v hadičkách jsou poháněny zvenčí peristaltickými pumpami, krev tedy nepřichází do styku s žádným opakovaně používaným materiálem. Množství odebrané plazmy se zpravidla nastavuje podle hmotnosti dárce na celkových 600-850 ml. Část odebraného objemu je dárci hrazena fyziologickým roztokem, část je mu dodána nápojem při občerstvení. Přes poněkud větší nepohodlí a časovou zátěž při odběru ve srovnání s odběry plné krve se jedná o výkon, který organismus dárce méně zatěžuje, protože obnova odebraných tekutin a bílkovin je záležitostí max. několika dnů. Z tohoto důvodu se odběry plazmy mohou provádět častěji.

Odebraná plazma se používá jednak jako transfuzní přípravek přímo k léčbě nebo se předává k dalšímu, průmyslovému zpracování, během kterého jsou oddělovány jednotlivé složky krevní plazmy, které slouží k výrobě mnoha život zachraňujících léků.

- Nejčastější dotazy: <https://1.url.cz/7KtFi>